

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évről 10 kr.
Félévről 5 " "
Negyedévről 2 " "
Egy órára 1 " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**

Főmunkatárs: **DR. KIRÁLY PÉTER.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hatásbrosz petít sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzet
hirdetéseik aiku szerint jutányos aron vetetnek fel. Bolygódij n.
den külön beigtatásert 30 kr

Szeretett királynénk.

Debreczen, szept. 15.

E két szóból álló dicső neve hangzik Magyarországon minden jó fia és leánya ajkán annak, akit az anarkhia gyilkos eszköze, az életből erőszakosan kioltott. Ezzel bizonyítja be, hogy a fennálló társadalmi rend felforgatására összeesküdt orjüngök, Magyarországon nem számíthatnak pártolásra; hogy itt a Nemzet szíve gyilkos elveit nem fogadja be; hogy e föld nemis lehet hazájuk soha; hogy bármit mondjon az elvetemedett gyűlölet — itt még van szívekből ajkukon **«Szeretett királyné»** elnevezés.

Fájdalom hogy már csak név s akire tartozik — meghalt.

Am, ha az általános mély gyászt látjuk, átérezzük, amely a borzasztó gyilkosság hírével egész Nemzetünkre borult: bizton következtetjük, tudjuk, hogy Erzsébet királynénknak, csak fájdalmas szíve szűnt meg dobogni . . . abból a nemes szívből kiáradt jóság emléke, az ő áldott lelke reánk kisugárzott fénye nem halványul el — soha . . . élni fog az nemzetünkben míg a nemzet él, végtelen időnkig s történelmünk jellemzője fogja őt említeni: **«Szeretett királynénk»**

Ennek az erkölcsi elismerésnek alapját letette már a képviselőház Szeptember 11-iki határozatában, —

amidőn Erzsébet királyné nevét, érdemeit jegyzőkönyvébe iktatva ércnél maradandóbb emléket emelt neki. Majd jön az a kő vagy ércz monomentum is, amely belföldi és idegen, — közeli és távoli nemzedékek előtt fogja hirdetni, hogy volt tényleg és emlékében soha el nem enyészőleg lesz a Magyarok: **«Szeretett királynéja»**. És ez **Erzsébet!**

Jól esik ezt éreznünk és okodatosan tudnunk, Valamint azt is, hogy a midőn a világ művelt nemzetei a mi hű szívünk fájdalmában résztvesznek és leteszik elismerésüket a gyász-ravatafra, amelynél a megtört, a kihűlt-szív várja a sírboltba, felejtethetetlen fia mellé tételét . . . ami szent kegyeletünket növelik. Mert bár Ausztria császárnéja is volt, mégis mindennekfelett miénk volt ő . . . Nemzetünk iránt szerzett érdemeit tartalmazza e név: **«Szeretett királynénk!»** Emberiségben megrendült hitünket meg, újra tenyészti, erősíti az az egyhangulag elkarhazható igazságszolgáltatás, amelyvel elítéli a társadalmi rend lerombolására törő anarkhizmust, amelynek elvetemedett cinkosai nem rettennek vissza vérontástól sem, ha az magasrangú, — vagy éppen fejedelmi életet olt ki, nem tekintve azt, hogy a meggyilkolt nemcsak egyszerűen ártatlan, hanem erényekben tündöklő földi angyal, akiről méltán minden em-

ber elismerhette, minden jó elismererte: **«amor et deliciae generis humani.»**

Az emberiség ezen nemcsak jobb — hanem hasonlíthatatlanul nagyobb részének őszinte részvéte és erkölcsi itéletéből ugyanis azon kedvező biztatást vesszük, hogy habár tagadhatatlanul létezik egy szenny-czimbora, amely a fennálló társadalmi renddel nemcsak meg hasonlott, hanem az ellen undok akna-harczra megindult, de szerencsére tagjai oly kevesen vannak, hogy nem lehetetlen még megfékezni s az általa kihívott nagy többség, éppen gyalázatos harc-módját és eszközeit is látva, elkeseredésében agyongázolja és kiirtja.

Minő szörnyű kifczamodása is van az anarkhizmusban az emberi gondolkozásnak, erkölcsi érzésnek és gyakorlati életnek egyiránt . . . hogy erőszakal lerombolja az emberiség köztársadalmi rendjét, rosszul értett szabadságért, egy gonosz utópiáért, hogy az ember semmi tekintélyt, kormányt, törvényt nem ismerve, kénye-kedvére minden kötelezettség nélkül élve — lehet boldog; hogy erre eljusson azért mindent, amit emberi ész és munka évezredekén at alkotott az ember állati elvadultsága, féltelen szabadosság utáni vágya ellen s az újabb korban az alkotmányos államalakzatban megjavítva, általánosítani és

A királyné életéből.

— Epizódok. —

— A Debreczen tárczája. —

Tíz-tizenket évvel ezelőtt nem volt dicsőbb amazon a monarchiában, mint a magyar királyné. Olyan merész és kártató lovast, mint ő volt, férfiak közt is keveset lehetett találni. Akkoriban a Bécs és Budapest környékén rendezett parforce-vadászatokban is részt vett. Alig szürkülő pitymallatkor vagy késő alkonyon akárhányszor tette meg lóháton az utat Budaról Gödöllőre vagy vissza egy szál lovas kíséretében. Később azonban egészség okokból fel kellett a lovaglással hagynia és vadász ló-állományát, kivéve néhány kedvencz paripáját, felosztatta. De míg a vadászlatban meg kedve telt, mindenkor elismerték a királyasszonyról, hogy csudálatos biztonsággal kezelte a fegyvert. Kitűnően értett a csel-lövéshez is.

Néhány esztendővel ezelőtt még Európa összes illusztrált ujságai közölték azt a családi képet, a melyen Erzsébet királyné Gizella főhercegnővel s ennek legidősebb leányával volt leveve. A magyarok királyasszonya ezen a képen még egy bájos fiatal asszonynak látszott s a külföldi illusztrált ujságok is azt nyomtatták a kép alá: **«Európa legszebb nagyanyja.»**

De akkor még nem sorvasztották öreggésmondhatatlanul nagy csapások.

*

A hetvenes évek vége felé a királyi családnál a szokottnál is hosszabban időzött Gödöllőn s gondos körültekintéssel kezdte meg Valéria királykisasszony komoly nevelését s oktatását.

A magyar királynak magyar földön született leánykája magyar nyelven ismerkedett meg a tudományokkal s mindazzal a széppel és jóval, melyeknek mindenkor valódi kincsesháza volt fogékony, nemes lelke.

Nevelőnője Kornis grófnő volt, ez a fennkölt lelkű erdélyi magyar hölgy, míg oktatása teljesen Rónay Jaczint püspökre, a kiváló magyar tudósra volt bízva, kit annak idején Rudolf trónörökös mellé a minisztertanács ajánlott a magyar történelem tanáruul. Különben a kis királykisasszony, vagy mint felséges szülői nevezték: **«kedves magyar leányunk»** egész udvartartása magyar volt.

A királyné kívánságára az egyes tantárgyakat is magyarul tanulta Valéria főhercegnő.

— Leányammal naponként magyarul imádkoztunk. Azt akartam, hogy vallásos, de ne vakbuzgó legyen. A vallás vigaszára az élet folyamán mindnyajunknak nagy szüksége van.

Ez volt királynénk utasítása — Rónaynak.

*

Rudolf trónörökös szomorú halála óta ritkán mosolygott a királyné. Finom, tulérzékeny lelkületén rendkívül mély nyomokat hagyott egyetlen fia szerencsétlen vége.

Az udvar estélyeit nem szívesen kereste fel és a krónika följegyezte azt az egyetlen esetet, mikor a királyné mosolygott. Budán történt még Wekerle miniszterelnöksége korában. A királyné Wekerlével beszélgetett és a miniszterelnök egy trefas megjegyzésére mosolygott.

A király ott állott a közelben. Észrevette a ritka eseményt, mely egészen boldoggattette.

— Az én királyném nevet?

E szavakkal fordult a felséges ur Erzsébet királyné felé és hálás tekintetet vetett Wekerlőre, a ki ennek az öröme az okozója volt.

*

Három esztendővel ezelőtt felkereste Erzsébet királyné Bartfa-fürdőt. Órákig elbolyongott görög nyelvmesterével az óriási kitejedésű erdőben. A fürdő közönsége mindenkor kerülte a c-oportosulásokat és a királyné háborítatlanul sétálhatott. A királyné ilyenkor rövidebb ruhákat viselt, a melyek nem akadályozták meg a gyaloglásban.

Egy kis pékinas jart rendesen az erdőben, hosszú rudon perezeket kinalva a sétálóknak.

Ha Erzsébet királyné sétaközben a kis pékinas sipszavát hallotta, rendesen megvárta. Gyakran trefált is vele.

— Hogy a perez, kis fiu.

— Két krajczár.

— Olcsóbban nem adod?

közkinccsé tenni törekszik, hogy a szabadságra hívott ember, az önmaga által alkotott törvényeken alapuló jogrend szerint élve, önérvő és cselekvő tagja legyen öntársadalmának s korlátozza az egyén fektelen hajlamait — mindazt, kérlelhetetlenül, erőszakkal, orgyilkossal is le kell rombolni!

Nem... nem! Az emberiség nem teheti magáévá, egyes fegyvelmetlen lélek olyan kifíradását, a szív olyan erkölcsi szörnykinövését; sőt belátva azt, hogy az anarkisták által használt utálatos, erőszakos eszközökkel, jogrendet csak lerombolni, de jötekonyan átalakítani és fentartani nem lehet, sőt éppen ők süjjesztenék az embert a legdurvább állatiaságba, s a nyers erő erőszakosságába: méginkább ragaszkodik az ember méltóságához méltó társadalmi szabványokhoz és eltiporja a fektelelül rakonczatlankodó anarkhiát mindenestől fogva.

Nemzetünk egészséges jogérzéke megóv minket társadalmi szélsőségektől; hisszük hogy az anarkista, leginkább csakis latinfajú népeknél otthonos ragálytól is megment, évezredes alkotmányos államéletben gyökerező természetünk; a hűségérzet hazánk boldogsága feltételeihez, s a nemzettestvéri szeretet, melynek közelebbi tárgyai vannak, mint a világpolgárságnak, vagy a társadalmi renden kívül szédélgesnek. Ezek az érzések minket az alkotmányos királyságba csatolnak s jól esik tudnunk, hogy nekünk volt, Erzsébet királyasszonyunk: »Szeretet királynékné«, s mint ilyenek fog élni emlékezete nálunk. Az ő fenkölt lelkének visszazugrása legyen vezérigóssága királyi házunk jövő felkentjeinek, hogy elmondhassa a legkésőbb magyar nemzedék is, a mi ő benne, — ő általa lett dicsekedésünket.

— a — r.

A kis inas mindannyiszor elpirult és a királynét ez rendkívül mulattatta. Rendesen vett is egy pereczet és fényes ezüst koronával fizetett érte. A pereczet aztán jóízűen elköltötte.

A fürdő közönség mindannyiszor megleste az ilyen jeleneteket és a kis inas fényes koronáját jóáron megvették.

Bárfan agiója volt a királyné koronájának, annak a másíknak ugyanis a melyet a pékinasnak tartogattak.

Mindig vittek magukkal kísérei új koronákat erre a czélra.

A királyi család gödöllői otthonában mellőzte a feszes etikettet, a formalitásokat s gyakran volt hivatalos ebédre: a szolgálbiro s Beniczky Ferencz az akkori jószágigazgató.

Az ilyen polgarias, bizalmas ebédekről kedves kis anekdota forog közszájon.

Ráday Pál gróf Gödöllőn a 70-es években szolgabírája, 1873. november havában hivatalos volt ő felségeikhez ebédre. Az egyik szárnysegéd folyton kínálgatta Rádayt borral, úgy hogy a király is észrevette:

— Igyek gróf ur! Hisz egy pohár bor a hazaért meg nem árt!

Ráday meglepetve nyult poharához:

— Felsőges uram, engedje meg, hogy a költő szavait tovább fűzhessem:

A legelső magyar ember a király! Éljen a király!

S már üríteni akarták a poharat, midőn a királyné szolt közbe mosolyogva:

— Hadd folytassam én is: Addig éljen, míg a honnak él!

Egy műtermet keresett fel ezelőtt két évvel a királyné Budán. A műterem új utcá-

Siralom és gyász.

Szertartási rend.

A hivatalos lap tegnapi számában a királyné holtestének hazaszállítására és eltemetésére vonatkozólag megállapított általános módozatok a következőkben vannak eirva: 1. Hazaszállítás. 2. Fogadás a várpalotában. 3. Kitétel szept. 16 d. e. 8 órakor és 4. Temetés szept. 17 d. u. 4 órakor.

Békés-Csaba, szept. 14. Békésvármegye Lukács György főispán vezetése alatt küldöttséget indít Bécsbe. A küldöttség a megye színeiből való kék-fehér szalagos gyönyörű koszorút helyez a ravatalra.

Székesfehérvár, szept. 14. Ma reggel dr. Steiner Fülöp püspök gyászmisét tartott a székesegyházban, melyen báró Fiath Pál főispán, Huszár Ágost alispán, Havranek József polgármester vezetése alatt megjelentek a polgári, Kránitz és Görgey tábornokok vezetése alatt pedig a katonai hatóságok. Az istentisztelet után rendkívüli közgyűlést tartott a város.

Fiath főispán szép beszédben emlékezett meg a királyné elhunytáról. Elhatározták, hogy a közgyűlés fájdalmát jkönyvbe iktatják, ő felségéhez részvét-feliratot intéznek, a város 30 napig kint tartja a gyászlobogókat és a temetésen a főispán vezetése alatt 3 tagu küldöttség képviseli a várost.

Ma a vármegye tart rendkívüli közgyűlést és a gyászban való részvételét hasonló módon fogja kifejezésre juttatni.

Beregszász, szept. 14. Dr. Hagar a főispán az országos gyász alkalmából e hó 12—14. a vármegye intelligenciáját értekezletre hívta össze, melyen a következőkben allapodtak meg:

A temetés napján az összes hatóságok és testületek istentiszteleten vesznek részt, a vármegye a temetésen képviselteti magát, a ravatalra koszorút helyez és a királyné emlékszobrára tetemes összeget szavaz meg. E hó 17-ére rendkívüli gyűlést hív össze a főispán. A gyűlést a különböző felekezeteknél gyászistentisztelet előzi meg a hatóságok és testületek részvételével. A bizottság tagjai s a hivatalos testületek 30 napig gyászt visel-

nek s a gyászlobogók ez alatt az idő alatt az egész vármegyében kitűzve maradnak és mindennemű mulatságok tiltatnak.

A magyarországi gyógyszerészegylet és a budapesti gyógyszerész testület együttes gyászülést tartott Zboray Béla egyleti és Jarmay Gyula test. elnök elnöklése mellett. Mindkét elnök lendületes gyászbeszédet tartott, majd elfogadták a következő indítványokat: Jkönyvben örökíti meg a gyűlés a két testvér egyesület fájdalmas részvétét, melynek a trón zsámolyához való eljuttatására a belügyminisztert kéri föl. A királyné szobrara a gyógyszerészek között nyilvános gyűlést indítanak melyhez a két egyesület mint testület egyenként 200 koronával járul. Az orsz. gyászszertartások befejeztéig ülést nem tartanak s az egyleti és gyógyszerésztestületi helyiségen 30 napon át hagyják kifüggesztve a gyászlobogót. A gyászülésen csaknem mind megjelentek.

Pancsova, szept. 14. A városi törvényhatóság Mattanovich Adolf polgármester elnöklése alatt ma rendkívüli közgyűlést tartott, melyben elhatározta, hogy Erzsébet királyné ő felege temetésénél küldött-égileg képviselteti magát s a küldöttségbe kijelölte a polgármestert, dr. Lázárovich Györry és Feymann Gyula biz. tagokat.

Az egyetemi kikör bizottsága délutáni ülésén elhatározta, hogy a királyné sírjára koszorút tesz. A magyar királynének — a magyar egyetemi ifjuság felirással. A koszorút küldöttség viszi fel Bécsbe, melynek tagjai Szemenyei Kornél, ifj. Chorin Ferencz s Zsomborg Gyula a kik a temetésen is képviselni fogják az ifjuságot.

Egyben elhatározták, hogy az ifjuság körében gyűlést indítanak a királyné szobrara s a gyűlést 50 forinttal már megkezdtek.

A Magyar Tanító Karszínóján a k. igazgatótanácsa f. hó 13-án tartott ülésében elhatározta, hogy a tagok f. é. októb. 18-ig gyászt viselnek s a kaszinó irodájában perselyt helyeznek el, hol a tagok az emelendő szoborra szánt önkéntes adományait helyezhatik el, mit az igazgatóság ez uton hoz a m. t. tagok tudomására.

beaud pavillonjában Munczyval magyar nótákat... szép, szomorú hallgatokat... huzatol magának. A Rudolf királyfi kedves, kesergő nótáját is. Milyen jó is így hegedűszó mellett elbűsulni.

— A «Szózat»-ot is szeretném hallani, szolt a királyné, de nemcsak a dallamát, hanem a szavakat is.

És mialatt Munczy áhitatosan huzta az Egressy Béni szolozsmaszerű melodiját, Ferenczy Ida nemes hévvel, imaszerű hangon szavalta:

— Hazádnak rendületlenül légy hive ób magyar!...

Meghatóan szép kép volt ez. Majd más dalok kerültek sorra. A «Repülj fecském»... es mások.

— Azt szeretném még hallani, — fordult a királyné a cigányhoz.

Képeddel alszom el,
Képeddel ebredék,
Kimondhatatlan az,
Mit erted szenvedek.

Perze a banda eljátszotta és a királyné félhalkan suttozta utána: «Kimondhatatlan az, mit erted szenvedek...»

A királyné közben meg is ebédelt és már beesteledett, midőn a hazatérésre kellett gondolni.

— No még a Rákóczi indulót! — mondta fölemelkedve.

Hatalmasan hangzott fel a magyar szabadság gyönyörű dala a városliget fái között és kísérte, követte a magyar királynét az utján. Még sokáig visszarezegtek szívében azok a tüzes hangok, talan künn a távolban is hallotta még és úgy érezte, hogy az az ő dala is!

A múlt évben, ősszel is itt volt még... utoljára. (Ki hitte volna! Ki hitte volna!) Es mintha szükségét érezné annak, hogy tele-szivja lelkét magyar szellemmel, kiment Ferenczy Idával a városligetbe és ott a Ger-

Temesvár, szept. 14. Ma délelőtt a székesegyházban Dessewffy püspök nagy segédlettel gyász-istentiszteletet tartott, melyhez a katonaság is kivonult; az egyházban a polgári és katonai méltóságok, a testületek óriási számban jelentek meg. — Temes megye képviselőjében három tagú küldöttség megy Bécsbe; a küldöttség tagjai: Molnar Viktor dr. főispán, Kabdebo Gergely alispán és Ambrozy Gyula báró császári és királyi kamarás.

Nagyvárad, szept. 14. A nagyvárad-i gör. kath. székesegyházban ma volt az ünnepélyes gyászmezei Erzsébet királyné lelki üdvéért. A misén Pavel Mihály püspök cselebrált nagy seledlettel, a képezei énekkar pedig gyászdalokat énekelt. Pavel püspök körlevelet intézett egyházmegyéje papságához, amelyben meghatóan emlékezik meg a királyné és a nemzetet ért szerencsétlenségéről, gyász-istentiszteletet, valamint gyászünnepeket rendel szept. 17-ére. — Schlauch Lőrincz bíbornok és Pavel Mihály püspök ma Bécsbe utaztak a királyné végtestességére.

Nyitra, szept. 14. Nyitra megye ma d. e. rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az összes megyebizottsági tagok gyászban jelentek meg és állva hallgatták végig az elnök Thuroczy Vilmos főispán gyönyörű beszédét, melyet Erzsébet királyné felejthetetlen emlékének szentelt. — Indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a temetésre küldöttséget küld, a királyné részvétirátó intéz és feléig minden hivatalos kiadvány fekete gyászszaladassal. Délután Nyitra város képviselő-testülete tartott közgyűlést, melyen dr. Rudnay Sándor polgármester elnökölt és megindító szép beszédet mondott a rémes esetről, mely minden magyar szívet gyászbá borított. Elhatározta, hogy a hivatalos kiadványokon feléig külsőleg is gyászolja a város a jó királynét. Résztvevőket intéz a királynéhoz, e temetés napján gyászfátyollal bevont gazlángokat gyujtanak. A püspöki székesegyházban az ünnepi requiem hetfőn lesz.

Veszprém, szept. 14. Hornig püspök körlevelében értesítette egyházmegyéje papságát Erzsébet királyné haláláról. Szeptember 27-én a püspök nagy requiemet mond. Veszprém város pénteken d. e. rendkívüli közgyűlést tart.

Munkács, szept. 14. E hó 11-én a nőegyesület, 12-én pedig a kaszinó rendkívüli közgyűlésben adott kifejezést gyászának. A képviselő-testület a fekete posztóval bevont város házaiban ma tartott rendkívüli közgyűlésén Cseh Lajos polgármester előterjesztésére kimondta, hogy felséges asszonyunk, Erzsébet királyné elhunytá felett érzett fájdalmát és a veszteség fölött való részvétét a trón számolyához juttatja. A temetés napján tartandó gyász-istentiszteleteken testületileg részt vesz. Felszólítja a város közönségét, hogy az általános gyász kifejezésül hazait gyászlombokkal, üzleteit gyászjelekkel lássa el. A gyászjeleül minden képviselőtestületi tag és városi alkalmazott 30 napon át gyászjelvényt visel. A felséges asszony emléke felállítandó szoborhoz a város a maga részéről hozzájárul és gyűjtést rendez. Minden hivatalos levelezésnél hat hónapon át gyászpecsétet használ a város.

Az Országos Nemzeti Szövetség e hó 15-én este fel 7 órakor hivatalos helyiségének tanácsstermében rendkívüli igazgatósági ülést tart.

A svájci büntető törvény.

A svájci köztársaság minden kantonjának külön büntetőtörvénye van, a melyeknek nagyrésze eltörölte a halálbüntetést, de utóbb újra behozta. Így Appen-Zell, Oberwalden, Uri 1880-ban, Wallis, Zug, Sanct-Gallen 1882-ben, Schwyz és Luzern 1883-ban hozták be újra a halálbüntetést. A genfi kanton büntető törvénykönyve, a mely 1874, október 21-én vált törvénynyé, ma sem ismer halálbüntetést.

A legsúlyosabb büntetési nem a genfi btk 8 cikke szerint az életfogytig tartó reclusion, a mi megfelel a mi fegyházbüntetésünknek,

vagy ha időköz van kötve, három évtől husz évig terjedhet.

Arról a szörnyű hüncselekményről, amelyet Erzsébet királyné kegyetlen gyilkosa elkövetett, a genfi btk. 252 cikke így intézkedik:

»252. cikk.

Minden, előre megfontolt szándékkal vagy csellet elkövetett emberölés gyilkosságnak minősítetik s életfogytig tartó fegyházbüntetéssel büntetendő.

A svájci szövetség területén 1893-ban lépett életbe az ugynevezett anarchista-törvény, amelyet multkori számunkban közöltünk, de ez csak az anarchista izgatásokról s robbantásokról szól és ennek a törvénynek a cikkei sem súlyosítják a rendes büntetési tételeket.

Néhány lapban arról is szó volt, hogy a szövetségi kormány tanácskozik, hogy Lucchenire nem a genfi, hanem a szövetségi törvényt alkalmazza, mely szerint a gyilkosra halálbüntetést lehet szabni.

De ez nem lehet — mert szövetségi törvény Svájcban még nincs. — A svájci szövetség megbízásából St. o. s. Karoly bécsi egyetemi tanár ugyan elkészítette a büntető-törvénykönyv tervezetét, de ez csak tervezet és nem törvény, a tervezet 118-ik és következő cikkei pedig szintén kizárják a halálbüntetést.

A k i a d a t á s.

A svájci szövetséggel Bernben 1896-ik évi márcz. 10-én a büntetettek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés az 1896; XXXIV. trvczikkal iktattatott az ország törvényei közé.

Ugyanazokon az alapokon nyugszik, melyeket az újabb időben kötött kiadatási szerződésekben elfogadtak. A kiadás alapját képező büncselekmények tekintetében a szerződés az Európában jeleoleg általánosan elfogadott állampontot teszi magáévá, kijelentvén, hogy kiadás csak nem politikai büncselekményekért engedélyezendő.

Minden kombináció, mely Luccheni kiadására vonatkozólag a legutóbbi napok alatt lepképtelenebb formákban kifejezést nyert, megdől az 1896. XXXIV. t. cz. XIV. §-án, mely így hangzik;

»XIV. cikk.

A kiadás nem fog engedélyeztetni, ha a büntetendő esekemény, mely miatt a kiadás kéretett: a megkeresett állam területén követett el stb.

Igy rendelkez az államszerződés, mely törvényerőre emelkedett. Érdekes s ezért említjük külön is, hogy az újabb szerződések mindegyikében bennvan az ugynevezett merényletli záradék, melynek értelmében az állampont, vagy családtagjai ellen intézett merénylet, ha ez a gyilkosság orgyilkosság vagy mérgezés tényálladékát allapítja meg, sem politikai, sem azzal kapcsolatos büntetendő cselekménynek nem tekintik. Svájcot ennek a záradéknak a szerződésbe való felvételére nem lehetett rabirni.

Különben a magyar büntető-törvénykönyv 12. §-a szerint a külföldön elkövetett büntettek esetében nem alkalmazható a magyar törvényekben meghatározott súlyosabb büntetés, ha az elkövetés helyén erre a cselekményre az odaváló törvény enyhébb büntetést szab, hanem az elkövetés helyének enyhébb büntetése alkalmazandó.

A jelen esetben tehát a büntetett elkövetésének helyén érvényes törvényt lenne kegytelen alkalmazni a magyar bír.

Ugyanez áll Auszriára is. (Osztrák btk. 40. §.)

Igaz ugyan, hogy e szabály alól kivételt tesz a mi büntetőtörvénykönyvünk — a felségsértés, a királyi ház tagjainak bántalmazása, a király megsértése, a hűtlenség és a lázadás eseteiben.

Ugyisint az osztrák btk. 38. §-ában meghatározott esetekben; azonban a felségsértés (Hochverrath) a btk. 126. §-a szerint csakis a király és az osztr. btk. 56. §-a szerint csakis a császár személye ellen követhető el.

E szakaszok a királyné személyére nem alkalmazhatók.

A királynéről, legfeljebb mint a királyi ház tagjáról lehetne szó. Azonban a királyi ház tagjai bántalmazásának és megsértésének esetei csakis annyiban esnek a btk 141 §-a alá a mennyiben a cselekmény a sértésnél vagy testi sértésnél nera súlyosabb.

Az aljas Luccheni.

Az anarchisták nem örültek, hanem gonoszok, akik fel akarják forgatni a világrendet; jelszavuk a pusztítás, a gyilkosság.

Egyik párisi lap azt írja, hogy két hónappal ezelőtt a zürichi anarchista gyűléseket egy sórpinczében, a melyen egy Luccheni nevű is részt vett. A gyűlésen elhatározták hogy még október elseje előtt egy uralkodónak el kell esnie az anarchista töre alatt. Umberto olasz király volt áldozatul kiszemelve. A gyűlésen résztvett egy francia ügynök is a ki a párisi titkos rendőrség fejet értesítette az összeesküvésről.

Delbassé francia külügyminiszter megbízásából értesítették erről az olasz kormányt, amely azonnal megtette a szükséges intézkedéseket.

A francia rendőrség sem mulasztotta el az intézkedések megtételét Faure védelmére, mivel egyes anarkisták a francia köztársasági elnök ellen is terveztek merényletet. 14 nappal ezelőtt egy másik anarchista gyűlés volt, melyen Luccheni árulással gyanúsították. Luccheni haragosan hagyta el a gyűlést e szavakkal:

»Pajtások, esküszöm, hogy egy hónap lefolyásán belül egy királyt vagy egy királynőt megölök!»

Luccheni a börtönből egy másik lap tudósítása szerint levelet intézett egy nápolyi szocialista lap szerkesztőségéhez. A levelben kifejti teóriáját az anarchizmusról és ezeket írja:

»Kérem lépjen szembe azzal a véleményemmel, mintha én egy Lombroso-fele bűnös volnék. Nem nyomor és nem szükség készítetett tettemre, hanem nézetem, a mely szerint minden uralkodót el kell pusztítani. Ezek a csapások rövid időközben ismétlődni fognak mindaddig míg minden a mi császár, miniszter, mas ember, mindenki a ki más munkájáról élőködik, a föld színéről el nem tűnt.»

Tehát az emberiség söpredéke gyűlést tart és itt ígérte tesz egyvadallat arra, hogy hogy egy koronás főnek a porba kell hullnia az ő keze által.

És a gonosz fenevad addig settenkedett áldozata után, míg végre sikerült neki a magyarok szeretett királynőjét meggyilkolni.

Ezek a kétségbeesítő száraz tények, melyek felett hosszan és sokáig lehet elmélkedni.

Az anarchia nem új dolog. Ebből az alkalomból elvonulnak lelki szemünk előtt Ravachol, Caserio, Vaillant Angiolito véres alakjai, akik vad elszántsággal törtek gyilkos kezekkel népek és nemzetek nagyjaira.

Az anarchia nem ismer személyt hanem a jelenlegi társadalommal visel hadat. Luccheni is előbb az Orleansi ház egyik hercegére vadászott és Erzsébet királynét érte az ördög keze.

Korunkat büszkén a haladás korának nevezzük; tagadhatatlan; hogy az anarchia keletkezése a mi korunkhoz tapad, ez a mi szegyenünk.

Ugy látszik, börtön, verpad, akasztófa nem elég a gyűlölet megfékezésére, erkölcsi erővel lehet csak az embri társadalom be tegeit kigyógyítani.

Mik ezek az erkölcsi erők? Erre egyszerű a felelet: a gyermeknevelésre, az ifjak oktatására áldozunk többet azokból a milli-ökből, melyeket fegyverekre és ágyukra költünk évenként.

A magyar hölgyek részvétele.

Esztergom varmegye és város hölgyközönsége indította meg legelőbb a mozgalmat arra, hogy az ország hölgyközönsége méltóképen lerója a kegyeletét Erzsébet királyné emlékének. A felirat amely arra szólítja fel a magyar hölgyeket, hogy küldjenek koszorút Erzsébet királyasszony ravatalára, a következőleg szól:

Felhívás

Magyarország varmegyeinek hölgyközönségehez!

Mint derült égből a villámcsapás, oly megdöbbentő hatással nyilatott keresztül sziveinken az a borzastó hír, hogy rajongásig szeretett felséges asszonyunkat, királynénkat, édes hazánk vedőangyalát, egy elvadult emberi szörnyeteg orozva kigyilkolta az elők sorából.

Nemünk büszkesége, nemzetünk szeméfenye kiterítve fekszik idegen földön a gyászravatalon.

Mérhetetlen az a fájdalom, mely minden magyar honleány keblét eltölti ezen rettenetes katasztrófa fölött.

Ó a nagy, a nemes lélek, a ki végig járta a szenvedések kálváriáját, mint a női erények ragyogó példaképe, kimagasló női alakja lesz mindenkor történetünknek s akinek Nevéhez a magyar nemzet alkotmányának hajjalhasadása fűződik.

Aldott is lesz emléke mindenkor, mint Magyarország Nagyszonyiáé!

És most hozzátok fordulunk hazafias érzelmű honleányok!

Az a kérdés, m ként róhatjuk le mi is külsőleg azt a részvetet, mely kebleinken honol a nagy halott iránt?

Küldjünk koszorút Erzsébet Királyasszonyunk ravatalára!

Jelképezze az a koszorú azt a melységes hódolatot s azt a szent kegyeletet, melylyel Magyarország varmegyeinek hölgyei Magyarország Patrónája iránt viseltetnek.

A ki a női erényekből oly dus érdemkoszorút font saját homloka köré, — hadd érintse ravatalát Magyarország honleányainak kegyeletkoszoruja! /

Esztergom város és varmegye hölgyközönsége.

Táviratok.

Muraviev utazása.

Szent-Pétervár, szept. 14. (A Debreczen ered. táv.) M u r a v i e v gróf külügyminiszter tegnap este külföldre utazott, Távollétében L a m s d o r f f gróf vezeti a külügyeket.

Bolgár-ügyek.

Szófia, szept. 14. (A «Debr.» ered. táv.) A bolgár taverati ügynökség az I v a n o v hadügyminiszter lemondásáról szóló híreket megczáfolja és koholmányának mondja a milánói »S e c o l o«-nak azt a híret is, hogy két tisztviselőt felségsértés miatt kivégeztek volna.

Ferencz Ferdinánd főherczeg.

Bécs, szept. 14. A »Wiener Abendpost« írja: Francia lapok F e r e n c z Ferdinánd főherczeg újabb megbetegedéséről adnak hírt és hozzáfűzik, hogy a főherczeg ismét hosszabb időre délre megy. Ezek a hírek amint itt mindenki tudja, kezdettől végig alaptalanok és koholtak.

A Dreyfus-ügy.

Páris, szeptember 14. (A »Debr.« ered. táv.) S a r r i e n igazságügyminiszter ma d. e. fel óra hosszat értekezett Zurlinden hadügyminiszterrel.

Spanyolország és Amerika.

Madrid, szept. 14. (A »Debr.« ered. táv.) A gyarmatügyi miniszter táviratot kapott P u e r t ó - R i c o -ból, amely szerint a város kiürítésével megbízott bizottság megtartotta első ülését. A »Columbia« csomagszállító hajó Santanderbe érkezett. Utközben 17 hazatérő spanyol meghalt.

Egy herczeg veszélyben.

Tunisz, szept. 14. (A »Debr.« ered. táv.) Midőn a tuniszi bég legidősebb fia Marsa-bóli haza kocszott Dermecbe, egy európaiasan öltözött ember két lövest tett. Azt hiszik, hogy nem merénylői van szó, hanem egy vadász ügyetlenségeről. A herczeg nem sebesült meg.

Főrendiház gyásza.

Budapest, szept. 15. A Debr. ered. táv. A főrendiház a mai ülésen elhatározta, hogy Erzsébet királyné temetésén küldöttség által képviselteti magát. A küldöttség holnap külön vonaton indul Bécsbe s a ravatalra koszorút visz.

A függetlenségi párt.

Budapest, szept. 15. (A Debr. ered. táv.) A függetlenségi pártból Pichler, Brazay és Győri képviselők lesznek jelen a temetésen.

Mi lesz velünk?

Budapest, szept. 15. A Debr. er. táv. A király mint legilletékesebb helyen beszélnek, temetés után kiáltványt bocsát népeikhez. A kiáltvány tartalma még ismeretlen.

Stefánia főherczegnő koszoruja.

Budapest, szept. 15. (A Debr. ered. táv.) Stefánia főherczegnő nagyanyjának a királyonak ravatalára koszorút helyez, melynek szalagján a következő felirat olvasható: (németül) »Drága Nagyanyjának« (magyarul) »Erzsi«.

Szobrot a nagy halottnak!!

Általános mozgalom indult meg ország-szerre, hogy drága halottnak, Erzsébet királyné emlékére — kegyeletünk és tiszteltünknek méltó kifejezése és megörökítése jeléül szobor állíttassék fel!..

Ha már drága hamvait nem takarhatja el Magyarország szent földje — melyet ő életében annyira szeretett s melynek népe őt oly igaz szeretettel rajongta körül, ... ha eltéli is a drága lény hült tetemét tőlünk a családi traditio rideg hatalma ... de megsiradni és emléket örökké megőrizni, nemzetnek sehol e világon nincs annyi joga, mint nekünk!

Debreczen városának minden szép és nemes czél iránt lelkes népe és polgársága nem viseltethetik közönynyel a megindított mozgalom iránt — filléreivel bizonyára készséggel járul hozzá minden igaz magyar, hogy a nemzet felejthetetlen édes anyjának, — E r z s é b e t királynénak szobor emeltessék.

A gyűjtést szerkesztőségünk ezennel megindítja s az e czélra szánt összegeket lapunk főmunkatársa: Dr. Király Péter kezéhez kerüljék juttatni, melyet aztán lapunk készséggel és köszönettel — nyugtázt.

A gyűjtés már meg kezdetett s a nemes czélhoz Dr. Fejér Ferencz ügyvéd ur mint első adakozó 5 frttal, Bartha Mór ur 1 frttal, Dr. Király Péter ur 1 frttal járultak hozzá.

Polgártársak! — velünk együtt érző Testvérek! kövessétek e nemet példát!

Hazafias tisztelettel

A »Debreczen« szerkesztősége.

HIREK.

* Függetlenségi párt köréből.

A helybeli függetlenségi párt intéző bizottsága értesíti a párttagokat, hogy a f. hó 18-ra egybehívott népgyűlés a közbejött országos gyász miatt elhalasztatik. — Az ezuttal meg nem tartható

népgyűlésre a párt intéző bizottsága jövő október hónapjában tűz ki határidőt, melyről annak idején ugy a párt bizottságának tagjait, valamint a nagyközönséget a szokott módon értesíteni fogja.

* Gyász istenitiszteletek.

A felséges királyné halála alkalmából a temetés napján a különböző vallásfelekezetek gyászistenitiszteletet fognak tartani, melyre a polgármester ma a városi bizottsági tagokat is meghívta. Gyülekezés a városháza nagy tanácstermében reggeli 8 és fél órakor lesz. A gyász istenitiszteletek a következő sorrendben lesznek megtartva: S e p t e m b e r hó 17-ik napján szombaton reggel 9 órakor a a ref. nagytemplomban, 10 órakor pedig a róm. kath. templomban. Az izraelita templomokban a gyász-istenitiszteletek az izr. ujévi ünnepek miatt folyó hó 21-én d. e. 10 órakor lesznek megtartva.

* A helybeli nagy tőzsde szombaton a temetés napján d. e. 9 órától 12 óráig zárva lesz, melyért büntetés egyáltalában nem terhelheti. Szentkirályi Tivadar s. k. (Beküldve.)

* A »Polgári Takarékszövetkezet« részt ohajtván venni ő felsége valamint az egész országot ért mély gyászban, e hó 17-én Erzsébet királyné temetése alkalmából az intézet egész napon át zárva marad. Tájékoztul tudatja tagjaival, hogy az így elmaradó befizetést mindenki e hó 16-án egész napon át és Hétfőn a délutáni rendes időben teljesítheti.

* Az izraeliták Tisri hó 1. napja, mint új, 5659. év kezdő napja és Roshasónóh nagy ünnep, amely tart szombaton és vasnapon, összejöttek a királyné temetésének szept. 17. napjával, melynelfogva a gyásznapot az izraeliták Debreczenben csak szept. 21-én d. e. 10 órakor tarthatják és tartják is meg.

* Történeti nevezetességű ház. A Piac Széchényi utca sarkán levő Podmaniczky házat, amelyben 1849-ben a főrendiház a később vértanu halálalá kimult br. Perényi Zsigmond elnöklése mellett ülést tartott tulajdonosa br. Podmaniczky Géza emléktáblával jelöltette meg. Tegnap illesztették be a kapu baloldali falába a vörös márványtáblát, melyen ez a felírás olvasható.

A

magyar országgyűlés főrendiháza
1849-ben e ház emeleti dísztermében
tartotta üléseit.

* Kaposvár közgyűlése. Somogyvarmegye közigazgatási bizottsága ma tartotta Talian Gyula főispán elnöklése alatt rendes havi ülést. A szakjelentéseket tudomásul vették; ezek szerint az általános közegészségi állapot kedvező, az adóbefizetések rendben folynak. Ülés után a szigetvári járás ötven tagu küldöttsége tisztelgett a főispánnal és alispánnal a Szigetvárott telállítandó gymnasium ügyében.

* A kölcsönös segélyező egyletben f. hó 17-én az országos gyász miatt egész nap nem tartatnak hivatalos órák. Pénteken d. e. és d. u. több pénzár fog állani a közösek rendelkezésére.

* Az egyházak gyásza. Erzsébet királyné halála feletti gyászszertartás tárgyában a már lapunk előbbi számaiban említett egyházak fején kívül újabbán körlevelet bocsátottak ki a hatóságok alatt álló egyházakhoz és telkészekhez a következők: Császká (kalocsai ersek), Majláth gróf (erdélyi r. kath. püspök), Hetnyi (pécsi r. kath. püspök), Hornig baró (veszpremi r. kath. püspök), Zalka (győri r. kath. püspök) és Radu Demeter püspök.

* A debreczeni kereskedelmi és iparmara ma d. e. 11 órakor Szabó Kálmán elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melynek tárgyat a nagy nemzet gyászban való részvétel módozatainak megállapítása képezte. A gyűlés lefolyásáról — térszűke miatt lapunk közelebbi számaiban fogunk részletesen megemlékezni.

Felhívás.

Mélyen lesújtva a mindnyájunkat ért pótolhatatlan veszteség által, minden rendelkezésünkre álló eszközt megragadunk, hogy szívesen, felejtethetetlen királynénk halála alkalmából gyászba borult lelkünkhez a külső kereteket is méltó formában tudjuk bemutatni.

Lapunk f. hó 13-iki számában »Kiszobogók«-a alatt felhívást bocsátottunk ki Debreczen város gyászba borult közönségéhez, kérve, hogy »Kiszobogók«, szóljanak a gyászharangok és adjunk gyászunknak és kegyelmeinknek a nagy halottnak minél méltóbb kifejezést.

Ezen felhívásunk mindenütt visszhangra talált, mert ma már alig van egy épület is, ahol ne lobogna a gyászlobogó.

Ma pedig Debreczen sz. kir. város tanácsának tegnap tartott rendkívüli üléséből kaptuk a felhívást, a mely gyászkeretben, plakátok alakjában az utca sarkokra kiragasztva, hívja fel a közönséget a gyász külső jeleinek minél megpozansabb nyilvánítására.

A hozzánk beküldött felhívás egész terjedelmében így hangzik:

Felhívás**Debreczen sz. kir. város közönségéhez.**

Erzsébet királyasszonyunk megrendítő elhunytá alkalmából felhívatik a város közönsége, hogy a mindnyájunk szívét oly igaz, mély fájdalommal sújtó gyászos esemény felett érzett hazafiai keservnek és bánatos részvételnek külső megvilágításokban az alább közölt módokon is kifejezést adni szíveskedjék:

1. Tűzzük ki a gyászlobogót mindnyájan házuk ormaira és hagyjuk ott a temetés napja utánig. A temetés folyó hó 17-ik napján, szombaton lesz.

2. A zene némuljon el s a zajos mulatságok szüneteljenek az országos gyásznak e szomorú napjaiban s általában mindenki a merhetlen veszteséget megillető komolysággal viselkedjék, míg felejtethetetlen nagyasszonyunk ravatalán nyugszik.

Az üzlettulajdonosok és iparosok pedig a temetés napján

szombaton, szeptember 17-én

egész napon át tartásuk zárva üzleteiket és tartásuk munkaszünetet.

Ime, ezen külső megnyilatkozásokban kérünk kifejezést adni az igaz részvétnak, az általános mély bánatnak felejtethetetlen nagyasszonyunk

ERZSÉBET királyné Ő Felségének

gyászos kimulása felett, kinek emlékezete örökre áldott marad a magyar nemzet szívében.

Kelt Debreczen szab. kir. város tanácsának 1898 szeptember hó 14-én tartott rendkívüli üléséből.

Simonffy Imre

kir. tan. polgármester.

*** A nemzetgyász és cigár yaink.**

Tegnap Racz Károly, Magyarai és Kiss Bela zenekarának tagjaiból alakult küldöttség járt a polgármesternél és azon kérést terjesztettek ele, hogy miután az országos gyászra tekintettel a zenélés tilva van, nem ugyan saját zenekaraikra, de a többi 71 családból álló zenészekre tekintettel, kik — bár szintén lelkükben megrendülve osztozkodnak a nagy

gyászban — éhezni kénytelenek, fejjenkiot 3—4 forinto utaljon ki a város. A tanács holnap fog ez ügyben határozni.

Hogy cigányaink kérelme figyelmet érdemel és kedvező elintézésre a szó teljes értelmében jogosult — effeleit vitatkozni képtelenség. Mi magunk részéről meg vagyunk győződve, hogy az országos gyász miatt keresetektől huzamos ideig elűtött zenészek kérelmét a városi tanács kedvezően fogja elintézni.

*** Merénylet Vilma királyné ellen.**

A Lokál Anzeiger egy hágai telegrammja alapján mi is megemlékeztünk arról a hírről, hogy Vilma királyné ellen két héttel a koronázási ünnepségek előtt merényletet kísérelt meg egy angol anarkista. A hirt a nyombará megerkezett hivatalos telegramm nem cserélt meg, csak annyit jelentett ki, hogy Amsterdamban semmit se tudnak a merényletről. Azért nem tudtak róla, mert a királyné úgy rendelkezett, hogy titokban maradjon az eset. A merénylet híre megzavarta volna a koronázási ünnepségeket, tehát hallgattak róla, míg vége lett az ünnepnek. Most már az amsterdami hivatalos világ is tudomást szerzett a három revolverlövésről, ami mind arra volt szána, hogy kioltsa a még majdnem gyermek királyné életét. Az eset úgy történt, hogy a királyné Limburg-Stierum grófnéval, a grófné férjével s egy szolgálóval kilovagolt a Soestdik kastély környékére. Utközben az ut melletti bozótból egy zöllött formájú ember rontott ki s 3-szor a királyné felé lőtt. — A golyók czelt tévesztettek, a királyné sértelesen maradt. Két golyó azonban a kíséretében levő grófnét megsebezte, szerencsére csak könnyen, a homlokán és a karján. Eddig esőndben folyt a vizsgálat, most azonban már nem titkolják a merényletet és a Metropol című antwerpeni lap tudósítójának maga gróf Limburg-Stierum mondta el, hogy hogy hogyan történt meg a merénylet. A merénylőt már el is fogták.

Amsterdamból jelentik a bécsi Extrablattnak, hogy a hollandiai lapok a legerélyesebben fenntartják s megerősítik a hivatalos czafolatall szemben is, hogy két hét előtt Vilma királyné ellen gyilkos merényletet kísérelt meg egy anarkista. Limburg-Stierum grófné, akit a karján sebesített meg a királynének szánt golyó, még nem gyógyult föl. A merénylőt elfogták. Anarkistának mondja magát. Megvallotta, hogy anarkista s az volt a szándéka, hogy megölje a királynét. Az sincs kizárva, hogy a két anarkistamerénylet, amelyek közül az egyik szerencsés kimenetelű volt, a másik meg gyászos — egy műhelyben forgazott meg. Az legalább is erre val, hogy ilyen gyors egymásutánban egyszerre két koronázási főre emelt fejevert az anárki.

*** Felhívás Debreczen szab. kir. város**

iparos kereskedő közönségéhez: Ő Felsége Erzsébet királyné gyászos elhunytá alkalmából felhívjuk Debreczen sz. kir. város és kereskedőközönséget, hogy Királyasszonyunk temetése napján — f. ev szept. hó 17-én a debreczeni egyházakban tartandó gyász-istentiszteleteken résztvenni s mélyen érzett részvételüknek és kegyelmeinknek kifejezést adandó, a mondott napon üzleteiket zárva tartani szíveskedjenek. Debreczen, 1898. szept. hó 15-én. A Leresk. és iparkamara.

* **Elfogott anarkista.** Genfben Corti Gouiseppet, amert a magyar királyné meggyilkolását megszaltalta, elfogták s ekkor azzal kérkedett, hogy egy frankert bármelyik uralkodót megöli.

* **Párbaj Luccheni miatt.** Moór Pal bpesti joghallgató egy Antonii szintén joghallgató közt vitatkozás történt Luccheni tetteiből kiindulva, amelyben Moór elítélőleg nyilatkozott az olaszok felől, amire Antoni, ki olasz származású, gorombán felelt. Moór emiatt Antonit arculütötte, ez pedig provokálta a sérelemért Moórt, aminek a vége az lett, hogy Moór a mellén, Antoni pedig a fején megsebesült.

* **Öngyilkosság.** Varga Balint, a biharmegyei Peterszeg község ev. ref. lelkésze, akit mint buzgó lelkészt és derek családapát

az egész megyében szerettek és becsültek, vasárnap délelőtt öngyilkossá lett. A hívők mar összegyülekeztek az istentiszteletre Varga azonban nem a szószékre ment, hanem a toronyba, a melynek ablakából kivetette magát és szörnyet halt. Varga állítólag az utóbbi időben nagy anyagi csapások érték, amelyek megzavarták elméjét s így lett öngyilkossá. Mas hír szerint azonban az egyházgondnokával törént megkülönböztetése keserítette el s vitte az öngyilkosságra. És csakugyan, ha igaz az, hogy a közvélemény a gondnok ellen fordult; ebben található meg a tragikus öngyilkosság oka. Tegnap temették el a szerencsétlent, aki még a szept. 7-ki egyházkerületi értekezleten jelen volt. A kedélyén nem látszott meg a hirtelen bekövetkező megrendítő vég. A temetésen nemcsak a gyülekezet részvéte nyilatkozott meg, hanem az egész vidéké amely általánosan kedvelte, szerette őt mint, rokonszenves egyént és buzgó lelkészt egyaránt, akit most v gasztalhatatlanul özvegy és három árva virat.

*** Erzsébet királyné halálának híre**

hihetetlen volt. A Parman atabornagy alatt Fülöpszálláson táborozó hadcsapat egy osztálya a hirt a postán hallott tűzmeserőtől értesült a királyné haláláról, aki ennek hallatára megremülve, támolygó léptekkel érkezett vissza a táborba. Midőn jelentette a hirt, részegnek tartották a hírbírhóztól s a fiatalabb tisztek már-már lekaszabolják, mint felségsértőt, ha az öregek a tubuzgó tettelegességet meg nem gátolják. A szegény tűzmeserő a hírnek gyors elterjedése teljesen felmentette a meggyalázó vád alól s bebizonyult, hogy se nem részeg, se nem felségsértő, hanem mélyen érző szíve van.

A külföld részvéte Erzsébet királyné halála felett.

Odessza, szept. 14. Az osztrák-magyar kolónia koszorút tétel Erzsébet királyné koporsójára és a temetés napján istentisztelet tart a katolikus templomban. A Kisenevben állomásozó Lubni-féle 24-ik dragonos ezred, melynek tulajdonosa Ottó főherceg, koszorút tesz a királyné koporsójára s részvétáviratot küldött a főhercegnek.

Genf, szept. 14. A genfi asszonyok egy része Kuefstein gróf osztrák-magyar követ útján remek koszorút küldött Ferencz József királynak azzal a kéressel, hogy ezt a királyné koporsójára tétesse. Minthogy Genfben nem lehetett virágot kapni, két hölgy Parisba utazott s onnan hozott orchideákat. A koszorút részvétávirat kapcsán küldték el, a melyet a genfi hölgyek követségére adott at Kuefstein grófnak s a mely így szó:

Felség:

A genfi nők mélyen megindulva a fájdalommas gyásztól, mely Felségedet érte, tisztelettel bemutatják hódolatukat és élénk rokonszenvük és részvétük csekély jeléül egy szerény koszorút tesznek a császárné Ő felsége koporsójára. Felháborodva a hallatlan merényleten, mely Genf városát rémületbe és mély gyászba ejtette, a borzasztó büntetéstől való undorodásuknak adnak kifejezést. A midőn a fájdalomba, mely az egész emberiséget elfogta, szívük mélyéből részt vesznek, nemcsak az uralkodónót siratják, hanem a hitvest, az anyát és a nőt is, ki kitűnt arany szívével s fényes tulajdonságai-val s kinek egész élete a jöttetek hosszú sora volt.

Leljen Felséged fájdalomában enyhülést s némi vigaszt a világ részvéteben s abban a csodálatban, melyet Felséged nemes önuralma kelt, Kérjük Felségedet, fogadjon mély részvétünk kifejezését.

Róma, szept. 14. Az olasz trónörökös holnap reggel Nápolyból Bécsbe utazik, hogy Umberto király képviselőiben jelen legyen Erzsébet királyné temetésén.

Posen, szept. 14. Az itt gyűlésező német jogászkongresszus elhatározta, hogy részvétáviratot küld Ferencz József királynak.

München, szept. 14. Luitpold régensherceg szombatra requiemet rendelt Erzsébet királyné ő felségeir. Az udvari templom kivül, a hol ez a requiem lesz, egyéb templomokban is tartanak istentiszteletet. Az udvarigász október 10-ig fog tartani, Károly Tivadar herceg és neje szombaton Bécsbe érkezik.

Genf, szept. 14. A pályaudvar bejárait és magát a pályaudvart teljesen elzárták. A pályaudvar díszítése egyszerű, de méltóságos volt. A perronra vezető csarnokot gyászterem mé alakították át.

A csarnok két oldalán fekete fátyollal bevont svájci és osztrák zászlók lengtek. Drapírozott osztrák czimerek egészítették ki a díszet. A homlokzaton egy czimer volt, amelyen fekete alapon az osztrák sas és alatta ő felsége nevének kezdőbetűi ragyogtak. Mikor a halottas kocsi a pályaudvarhoz közeledett, a csendőrök és tűzoltók a kik a moneter megnyitották sorfalat álltak és tiszteltek. A pályaudvuron két abba várt: a koporsót. A tölgfaból faragott, kovacsolt ezüst koronával díszített koporsót csak az az udvarhoz tartozó hölgyek és urak, továbbá a szövetségi kormány és a genfi kantoni kormány képviselői követték a huisterekkel. Más nem bocsátottak oda.

A felséges asszony hült tetemét tarialmazó koporsót a lelkesek a halottas kocsihoz kísérték és betették a kocsiába. Csak hét koszorút tettek ebbe a kocsiába, köztök a román és portugál királyt és az osztrák magyar köveséget, a többi a halottas kocsi elé kapcsolt vagonokba rakták.

Itt azután megegyeszer beszentelték a halottat, és miután az udvartartás tagjai az orvosoknak és a gyászmenet rendezőnek köszönetüket és megelégedésüket kifejezték helyet foglaltak a reszükre kijelölt kocsiokban és a vonat lassan és csöndesen megindult.

A szertartás a király kívánságára a lehető legegyszerűbben és katonai pompa nélkül ment végbe. A szövetségtanács tagjai a gyásznap végzetével visszaértek a Beurgules-fogadóba.

Bern, szept. 14. Erzsébet királyné holttestét az egész uton hódolat fogadta. Lausanneban, hol a vonat 15 perczig állt, a pályaudvart teljesen elzárták. A kanton és a város hatóságai megjelentek a pályaudvaron, hogy a felséges halottnak a végtisztességet megadják. A város összes harangjait megkongatták. — Ugyanez történt Freyburgban, a hol a Szent Miklós templom harangjai a vonat elindulása után még 15 perczig zúgtak. Bernben, a hová 12 óra 55 perczkor érkezett a vonat, öt perczig állt.

A pályaudvar, mint mindenütt, a merre a vonat elhaladt, teljesen el volt zárva. A hatóságok és az idegen hatalmasságok berni képviselői megjelentek a pályaudvaron. Az osztrák-magyar kolónia Zeiler volt osztrák-magyar követnek Bernben időző neje megkoszorúzta a koporsót. Az összes harangok zúgtak.

Szt.-Pétervár, szept. 13.

A királyné ő felsége elhunyt alkalmából négy heti udvari gyászt rendeltek el. — Ugyanez alkalomból Sándor és Konsztantin oldenburgi hercegek, a diplomás előkelőségek az osztrák-magyar nagykövetségre hajtottak, hogy részvétüket kifejezzék. A nagykövetség lobogóját félárbocra eresztették. A szt.-pétervári osztrák-magyar kolónia küldöttsége tegnap Bécsbe utazott, hogy a királyné koporsójára koszorút helyezzen.

München, szept. 13.

A városi tanács mai ülésének elején Brunner polgármester hosszabb beszédben adott kifejezést annak a mély fájdalomnak, a melyet München város közönsége Erzsébet császárné ő felsége elhunytán érez. A képviselőtestület Lipót bajor herceghez és nejehez, valamint Károly Tivadar herceghez

részvétíratot intézett, azonkívül babékoszorút küldtek Bécsbe ezzel a fölirással: »Erzsébetnek, a nemes császárnénak és királynénak — a gyászoló München városától«. A város küldöttsége személyesen is fogja kifejezni részvétét gróf Zichy osztrák-magyar követnél. A Ferencz József-ut folytatását elnevezték Erzsébet-utnak.

Berlin, szept. 13.

Vilmos császár Erzsébet császárné és királyné temetésére Bécsbe utazik.

Konstantinápoly, szept. 13.

A szultán rendelkezése tegnap valamennyi miniszter részvétlatogatást tett az osztrák-magyar nagykövetségen. Néhány miniszter jelen lesz a szombaton tartandó rekviemen. Az osztrák-magyar nagykövetséghez szakadatlanul érkeznek a részvétlatogatások az összes egyházfőktől és a társadalom minden köréből.

Hága, szept. 13.

Vilma királyné vadász mestere, van Palland van Oud-Beijerland báró fogja képviselni Erzsébet császárné és királyné temetésén.

London, szept. 13.

A hivatalos lap közli, hogy a boldogult Erzsébet császárné és királynéért szeptember 14-étől október 12-éig terjedő udvari gyászt rendeltek el.

Gressoney, szept. 13.

Az olasz királyné a plébánia-templomban a boldogult Erzsébet királynéért gyászmisét mondatott, a melyen kíséretével együtt jelen volt.

Freuburg szept. 19.

Dernaz, Lausanne és Genf püspöke azt a kérelmet intézte Kuefstein grófhoz, hogy juttassa a királyhoz a következő tavríratot:

»Megrendülve ama rettenetes merénylet hírtől, melyet a császárné ellen egyházmegyéjében elkövettek, Lausanne és Genf püspöke a császár és király ő felsége lábához helyezi legmélyebb keresztényi részvétének kifejezését. Förrön imádkozik és fohászodik Istenhez az elhunyt feokölt lelke üdvéért. Együtt könyörög a feokölt uralkodó olyan nagyszámu alattvalóival, a kit oly nagy és kegyetlen csapás ért.»

Belgrád, szept. 14.

A hivatalos »Szerbszke Novine« melegen emlékezik meg Erzsébet királynéről s egyebek közt ezt mondja:

Erzsébet császárné a nemes nő és a jó uralkodónő legszebb erényeit egyesítette magában. A monarchia társadalmi és kulturális életében kifejtett áldásos tevékenységének nyomai kiirhatatlanok és a monarchia népei őszinte érzellemmel vesznek részt a mély szomorúságban, a mely a velünk barátságos szomszéd monarchia agg uralkodóját s házat ép ő felsége 50 éves uralkodásának betelése küszöbén érte. A szerb állam s az egész szerb nép dinasztiajával egyetemben őszintén vesz részt ebben a gyászban.

Szent-Pétervár, szept. 14.

A hivatalos lap írja nem hivatalos részében:

Nincs szó, mely csak megközelítőleg is ki tudná fejezni azt a megrendítő hatást, a melyet a genfi hír tett Európában, sőt az egész világou, vigasztalhatlan gyászba borítva Ausztria Magyarország tisztelteméltó uralkodóját és minden népét. Ferencz József ő felségének a gonosztevő töre által meggyilkolt hitvéstársa teljesen távol állott a politikai világtól és annak mozgalmaitól. Gyöngékedő egészsége miatt a császárné az esztendő nagy részét enyhe éghajlatu országokban töltötte és minden

gondja csak a jótékony volt. Hány szegény család áldotta az irgalmas szívű fejedelmesszonyt, a ki csak jót tett, Mennyi bánatot enyhített, mennyi könyvet törölt le az ő érzo szíve!

És mégis akadt ember, ki kezét emelt népe jótévéjére, az asszonyra és anyára, a ki soha le nem tette a gyászt egyetlen fiának tragikus halála óta. A császári mártírnő Európa legszebb szellemű asszonyainak egyike volt.

Hanák.

A budapesti bányatérén tegnap egy Hanák Kálmán nevű mázoló tnas minden ok nélkül úzóbe vett egy Székely Döme nevű üveges legényt. Mikor beérte, hátulról a nyakába szurt egy késsel. A leszurtt ember sebe olyan veszedelmes, hogy alig-ha épül ki belőle. A mázoló inas a rendőrségnél azt jelöltta, hogy semmi különös ok nem volt arra, hogy az üveges legényt bánta. Semmi egyebet nem akart, csak megölni valakit, akárkit. Nem tehet arról, hogy épen a szerencsétlen üveges legény került az útjába.

Tetszik-e tudni, hogy mi az a polgári társadalom? Mi mind, királyok, királynék, polgármesterek, diurnisták, szántóvető emberek, adófizetők, adóvégrehajtók és üveges egények.

Mi mind együtt egy rablóbandában vagyunk, az a ránd, a minek halál a feje, mert ugy szép a világ, ha nincs semmi törvény és nincs semmi rendszer, vagy legalább is semmi olyas, ami annak látszik. Mert hiszen jó emberek, jöjjünk tisztába azzal, hogy mi sokféle támasztékai a polgári társadalomnak nem egy bandában muzsikálunk. — Az egyik oszlop dekoráció, a másiknak a vállá pedig nem a rendet hordja, hanem a terhet, hogy majd megszakad. Mindazonáltal az a helyzet, hogy nekünk egyikünknek mint a másikunknak, a király asszonynak és az üveges legénynek egyformán gyilkos ellensége a teljes rendetlenség, egy tisztan megindult filozófiából az idők folytán kifejldött zűrzavar, az állat, aki él a farkas, a tigris jogaival és öl.

Ugyanez a bünt torolja meg Székely Dömében, amit Carnotban s ugyanazzal a bombával szórja izekre a restaurantban a pezsgőző milliomost és a pincérlegényt, aki ta an kissé szentimentálisan fogva föl a dolgot, azért hordja föl az urnak a sok finom ételt, hogy orvosságot vegyen otthon az asszonynak.

A filozófia t. i. csak addig filozófia, amíg okos emberek csinálják. Vad mén az, amire nem szabad fölülni másnak, csak annak, aki ur a hátán. Addig csodálatos szép is, különösen, ha az ember méltóságát valja. Bele lehet merülni és inni a részegedésig. — Alomnak se képzelhető szebb, mint egy olyan világ, a miben nincs formákra, törvényekre szorulva az egyed, mert maga a forma és a törvény.

Hogy itt végződik az állam, a mindenképpen zsarnok s x nem ismeretlen mennyiség a milliókban, hanem egy önmagát reprezentáló summa: egy.

Hogy minden semmi agyutöltelék érezze a maga súlyát s ne legyen rászorulva arra, hogy egy neki nem tetsző igazságosztás numerusokat tegyen elébe, hogy értéket kapjon.

Idaig szép az ábránd, ha idegen szimfónia is a mának, de ezt a tételt egy öröktől fogva az egyed sanyaruságából elő társadalom nyomása alatt Proudhon csinálta meg. Ha megmarad az ő kompaniajában az igazsága, nem is görbül meg a hajunk szála se, mivelhogy hiába is görbül, mert sok a fejünk, és még több a hajunk. De a tömeg asztalára került a tudós vacsorája s az alacsonyesszűk a szegényfejük tele marokkal ették a nyálankaságot. Nem tudták, hogy mi, csak faltak s most tessék megnézni filozofus urak, hogy mi

lett az absztrakt kaviárból, amiből uraság-
tok a hétköznapi husok, rosz sajtok és sava-
nyu borok után bevettek egy-egy fél kávés-
kanállal.

A kicsi fiam tud egy verset a késről,
ami nem gyermek kezébe való, én meg egy
másikat az arany cukorcsiptetőről, ami meg
nem a nép kezébe való. Nem tudja, hogy mit
kell vele csinálni, s a fejünkbe veri. Az egyik
a királyné szívébe szur, a másik meghibbant
agyú, a Hanák gyerek meg a Székely Döme
nevezetű szegény üveges legény hátába, mind
a kettő ugyanazon az alapon, ami felől önk-
től s az önk népies tolmácsaitól hallottak
harangozni valamit filozófus anarkista urai-
mek. Az önk lelkiismerete szörnyen feketere
van már kenve, részben odaát a másik vilá-
gon, részben itt ebben a diaamitosban. És
munde azért, mert vederrel öntötték ki az
utózára a mézet s nem otthon, csak maguk
eszegettek belőle egy-egy keveset.

Nekem se tetszik a világ s ha kérdeznék,
tudnék fejet mutatni, aminek, elvben
nem a vállán a helye, hanem a pokolban, de
nem mernék szónokolni erről a piacon. —
Betörnének a fejek s mi azok maradnánk,
a kik voltunk, míg a világ el nem fordul
jobbra vagy balra a maza jószántából. Ha-
nák, Hanák, te szegény ostoba, ha Proudhon
apád látott volna téged, ahogy elpusztítod az
üveges legényt, ő se ment volna a piacra
predikálni.

Felvitetett magas mennyországba.

Ah, nol vagy magyarok tündöklő csillaga,
Ki voltál valaha országunk istája
Téged magyar kiván
Rólad emlékeznék csordulnak könnyei,
Buvál harmatozaak szomorú mezei,
Nem szünnék iszonyu sirástól szemei.

Az anya pedig sirván, áll vala a kopor-
són kívül!

Ama napon a bu-napon, a kin-napon
meghomályosodott vala előtte a világosságot
hirdető nap, és a hold nem fényített és a csil-
lagok lehulltanak az égről.

Ama napon, a bu-napon, a kin-napon le-
hullott vala élének csillaga, reménységének
holdja; boldogságának napja.

Ama napon, a bu-napon, a kin napon,
mikor halálnak halálával halt vala egyetlen
magzata, a fia; istennek és embereknek sze-
relmetes.

És áll vala napestig kereszte fájanal,
hogy varná a világosságot és ime sötétseghen
maradott, varná a fényességet és ime homá-
lyosság környekezé.

És a sötétség beborítá előtte a föld örö-
meit és a homályosság az emberek gyönyör-
rűségét.

Mely nagy fájdalma vagyon keblében,
mely nagy keserősége vagyon szívében, és
mely nagy gyötrelmet szenved vala egész
lelkében!

Siralmas kinjában hány hegyes tör verte
átal szívet.

És mindörökre eltávozik vala lelke vi-
gassága martirok asszonyának.

Óh jaj, ha érte szenvedhetne, kinjait vi-
selhetné, a haláltól megválthatná!

De nem hallatik örömeinek szava, vigasz-
talásnak szava, az ő fiának szava.

Nem világoskodik, nem jön vala el
az ő világosság.

Vevé tehát az ő keresztjét, hogy gyöngé
vállain viselne mind halálig.

És a szegény anya, a szelvéstől hanyá-
tot, vigasztalástól megfosztott fájdalmas anya
vállán keresztjével, szíven tövis koszorúval
járja vala dél égő fenyérét, éjszak fagyos kö-
szalait, és bánattal tapítja szívet szomorúság-
ban fűrösztö lelkét.

Aztan megáll vala utjában.
A tónal állott vala meg, megáhitja vala
az irgalmasság istenének ujjá, hogy véget ves-
sen vándorlásának örökre.

Megáll vala, hogy megpihenne és megpi-
hen vala mindenkorra.

Nem erzi az utolsó törzsúrast a buba
szomorodott sziv.

A sötétség felszakad, feltárul a magassá-
gos ékesség, a tisztá csillagos ég és az égnek

ábrázolja az ő dicsősséges tekintetével és ottan
megtetszik fának az ő jele.

És jönnek vala elül az éneklők, azután
a heg-düők, szép ékes rendben deli szüzek,
és mindnyájan zengedeznek és a séregnek kö-
zeping, angyalok karában, örök fényességben,
fájdalomban szűt, fájdalommal megváltott
szerelmes magzatja, egyetlen fia örök fé-
nyességben.

És az angyalok felemelik magukhoz.
És a szenvedőknek irgalmas istene egyen-
lővé tevé a szentek dicsősségéhez, és felma-
gasztalá őt szelidségében és fájdalmában és
megboldogítá az ő szívet békeességben.

És felöltözteti vala az ur őt dicsősséges
ruhazattal, felöltözteté tökéletes dicsőségbe s
olyanná tevé, mint az ő angyalai az egben.

És adott neki örök életet örökség szerint.
És elmene a hir mind az egész világba.

— Felvitetett magas mennyországba, An-
gyali szép örvendetes házba!

És akkor a földnek minden nemzeti ségi
sirnak vala.

B-y.

KÖZGAZDASÁG

Termés az erdélyi részekben.

Az erdélyi nagybirtokosok jelentése szerint az idej
termés nem mutat tel nagyon kedvező ered-
ményeket. Igaz, hogy általában jobb a tava-
lyinál, de azért semmiesetre sem mondható
kedvezőnek, hiszen a tavalyi termésnél rosz-
szabbbra évtizedek óta nem emlékeztek. A je-
lentések általában azt mondják, hogy ha a
termés nem is volt nagy, de minőségére igen
jónak mondható. Vannak azonban olyan hely-
lyek is, így H a r o m s z é k és B r a s s ó
megyékben, a hol a termés kevesebb és
rosszabb még a tavalyinál is. A b u z a,
r o z s és a r p a termése általában legtöbb
helyen minőségileg és mennyiségileg is jobb
volt a tavalyinál. A z a b termése kedvező
volt. A k u k o r i c z a termése általában
mindenütt kedvezőnek mutatkozik. Rosszul
áll azonban az idej s z ó l l ó t e r m é s e.
A jelentések mind azt mutatják, hogy szőlő-
termés: az erdélyi részekben alig, legjobb
helyt e g y á l t a l á b a n s e m m i
s e m l e s z.

Mexikó, szept. 13, A be és kiviteli vá-
mok összege aug. havában 1,989,000 dollart
tett a július havi 1,672,000 és a múlt évi
augusztus havi 1,919,000 dollárnyi bevétellel
szemben.

Az államvasutak fölöslege. Az állam-
vasuak igazgatósága szeptember 7-en 813.295
forint 36 krajczárt szállított be penztári fele-
legül a m. kir. központi állampénztárba. Az
időközben történt átszámítások, viszont a ka-
pott ellátmányok betudásával a folyó évi
beszámítás 7,200.000 forintot tesz.

Nagy fizetésképtelenség. A tőzsdén ma
nagy feltűnést keltett, hogy a Budapesten há-
rom évtized óta fennálló Amer M. Dávid ga-
bonakereskedő cég fizetésképtelen lett. — A
passzára meghaladja a 700.000 forintot. E-
bben a nagy veszteségben főképpen ügynökök,
bankok és escompteurök vannak érdekelve.

Közönség köréből.*]

Nyilatkozat.

Ártatlanságom teljes tudatában kérem
ismerőseimet s általában a nagy közönséget,
hogy a D e b r e c z e n e 205. számanak
hírvonatában »Elmozdított községi
j e g y z ó k« czimen ellenem egy roszakaróm
k e z é b ő l s z á r m a z o t t és közzé
tett cikkre — itéletüket rövid ideig még mel-
tőztassanak felfüggeszteni, a mig törvényes
elbírálas alatt álló ügyem jogervényes határozat-
tal véleg elintéztetik — mit én nyugodt lelekkel
és felemelt fővel varok!

B-Ujvaros 1898. szept. 15.

Tisztelettel
Kaszás József
főjegyző.

* E rova'ban közölttekért nem vállal felelős-
séget a Szerk.

VASUTI MENETREND.

1898. május hó 1-től.
(Egységes vasuti zóna-ido szerint.)

Debreczenből indul:		6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest-Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest-Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány-Nagyvárad felé*)	d. u.	3 37
P.-Ladány (minden kedden)	déli	12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 15
M.-Sziget felé (gyorsvonat)	d. u.	5 22
Szatmár-M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár-M.-Sziget felé	este	6 55
Szatmár-M.-Sziget felé	éjjel	3 —
Szatmár-M.-Sziget felé	este	8 20
Miskolcz-Kassa felé	reg.	8 25
Miskolcz-Kassa felé	este	7 05
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u.	4 01
H.-Büszörmény—	m. á. v.-tól reg.	5 28
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről reg.	5 51
	m. á. v.-tól d. u.	4 06
vásártérről d. u.	4 15	
	m. á. v.-tól d. e.	11 20
vásártérről d. e.	11 29	
	Füzes-Abony felé (m. á. v.-tól)	reg.
(vásártérről)	reg.	5 —
*) P.-Ladánytól gyorsvonat.		
Ohat-Köcs-Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 16
vásártérről d. u.	4 27	
Derecske-Nagy-Léta felé	reg.	8 35
Derecske-Nagy-Léta felé	d. u.	4 21
Debreczenbe érkeznek:		
Budapest-Nagyvárad felől	d. u.	3 30
Budapest-Nagyvárad felől gy.-v.	este	6 50
Budapest-Nagyvárad felől	éjjel	2 46
Nagyvárad-P.-Ladány felől	reg.	7 40
Csak P.-Ladánytól	reg.	5 14
M.-Sziget-Szatmár felől	este	10 12
M.-Sziget-Szatmár felől	d. u.	12 16
M.-Sziget felől (gyorsvonat)	este	8 54
M.-Sziget felől	este	6 54
Csak Szatmárról	reg.	7 51
Kassa-Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől déli	12 21	
Kassa-Miskolcz felől	este	7 57
vásártérré reg.	8 09	
B.-Szt.-Mihály-H.-	m. á. v.-hoz reg.	8 17
vásártérré d. u.	3 22	
Büszörmény felől	m. á. v.-hoz d. u.	3 30
vásártérré este	6 32	
m. á. v.-hoz este	6 41	
F.-Abony felől (vásártérré)	d. u.	5 27
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	d. u.	5 36
F.-Abony felől (vásártérré)	reg.	7 50
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	reg.	8 —
Derecske-Nagy-Léta felől	reg.	7 18
Derecske-Nagy-Léta felől	d. u.	3 13
Jun. 1-től Sáránd felől	este	9 25

Cs. és kir. hadtest intendánsága.

1898. évi 4806 számához.

Értesítés.

Az aradi, nagyvárad és szegedi cs.
és kir. csapatkórház betegei és vezé-
nyeltek vendéglősszerű-étkezésének 1899
január hó 1-étől u. a. évi december hó
végéig, vagy esetleg 3 évre, t. i. 1901
december hó végéig terjedő időtartamra
leendő biztosítása iránt, alólt hadtest
intendánságnál f. é. szeptember hó 23-án
biztosítási tárgyalás lesz megtartva.

Az erre vonatkozó hirdetmény és a
feltétfüzet a temesvári 7. hadtest in-
tendánságánál, továbbá a temesvári 21.
számu helyőrségi kórháznál és a nagy-
várad, debreczeni, fehértemplomi, ka-
ránsebesi, aradi és szegedi csapatkór-
háznál, — a hirdetmény ezenkívül
még az intendánság területén levő min-
den kereskedelmi és iparkamaránál és
Arad, Debreczen, Temesvár, Szeged, Ver-
secz, Pancsova, Nagyvárad és Hódmező-
Vásárhely szabad királyi városok tana-
csainál betekintheők.

Csakis írásbeli ajánlatok fogadta-
nak el.

Ezek minden kórházra nézve külön
teendő egy-egy 50 krajczáros bélyeggel
ellátandók és közvetlen az illető kórház-
nak idejekorán beküldendők.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztosságától.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frittól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Éljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítására.

Rovatos iverk, tabellák.

Részvények' szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.